

Niina Riipinen

JOUSTOTYÖAIKA

Alma Talent
2019 Helsinki

Copyright © 2019 Alma Talent Oy ja tekijä
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-4012-0

ISBN 978-952-14-4013-7 (verkkokirja)

Kansi: Outi Pallari
Taitto: Sirpa Puntti

BALTO print, 2019 Liettua
Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

Tilaa Joustotyöaika-kirja Alma Talent Shopista: shop.almatalent.fi

ESIPUHE

Työelämä on merkittävän murroksen keskellä. Työn tekemisen tavat muuttuvat kiihtyvää tahtia ja yhteiskuntamme on muuttunut 24/7-palveluyhteiskunnaksi. Työelämän muuttuessa myös työelämän lainsäädännön täytyy muuttua vastaamaan tämän päivän ja myös huomisen tarpeisiin.

Uudessa 1.1.2020 voimaan tulevassa työaikalaissa on otettu huomioon työelämän murros ja lisätty työnantajan ja työntekijän mahdollisuutta sopia joustoista työajan osalta. Joustojen lisääntyminen palvelee tänä päivänä sekä työnantajaa että työntekijää.

Joustojen lisäämisen ja lainsäädännön uudistamisen tuoksinassa on kuitenkin tärkeää muistaa työlainsäädännön perimmäinen tarkoitus – työntekijän suojeleminen. Työntekijä on edelleen työsuhteen heikempi osapuoli, ja lainsäädännöllä on tarkoitus turvata työntekijän oikeudet muun muassa turvalliseen ja terveelliseen työskentelyyn.

Tämä teos on kirjoitettu ennen uuden työaikalain voimaantuloa. Teoksen olisi voinut kirjoittaa myöhemminkin, sitten kun joustotyötä on ehditty kokeilla käytännössä ja havaita siihen liittyviä etuja ja haasteita – ehkä jopa saada oikeuskäytäntöä. Joustotyöhön liittyä kuitenkin useita ennakoitavissa olevia tulkintakysymyksiä, joihin

lain valmistelumateriaali ei anna vastauksia. Tulkintaan liittyviä erimielisyyksiä voidaan ehkäistä hyvillä sopimuksilla ja hyvillä käytännöillä. Siksi tämä kirja on kirjoitettu ennen lain voimaantuloa.

Helsingissä marraskuun 19. päivänä 2019

Niina Riipinen

Lakimies

niina.riipinen@joustotyö.fi

SISÄLLYS

Esipuhe	5
Sisällys	7
1 Johdanto	11
2 Joustotyöaika uudessa työaikalaissa	19
3 Mikä on työaikaa	25
3.1 Tauot	28
3.2 Koulutukset	29
3.3 Virkistyspäivät	30
3.4 Matka-aika	31
3.5 Terveystarkastukset	32
4 Joustotyöajasta sopiminen	33
4.1 Milloin joustotyöstä voidaan sopia	34
4.2 Päivät, joille työaikaa voidaan sijoittaa	35
4.3 Viikkolevon sijoittaminen	36
4.4 Kiinteä työaika	38
4.5 Työaika, jota noudatetaan, jos joustotyösopimus irtisanotaan	40
4.6 Muut ehdot	41
4.6.1 Työaika ja tasoittumisjakso	41
4.6.2 Sairausajan palkka	43

4.6.3	Ylityöt	44
4.6.4	Sopimuksen irtisanominen	44
5	 Työajan tasoittuminen	47
5.1	Työajan tasoittumissuunnitelma	49
5.2	Työajan ylittyminen tasoittumisjakson päättyessä	50
5.3	Työajan alittuminen tasoittumisjakson päättyessä	52
5.4	Tasoittumisjaksojen sijoittaminen kalenterivuoden mukaisesti	56
5.5	Tasoittumisjaksojen sijoittaminen lomanmääräytymisvuoden mukaisesti	58
6	 Joustotyön suhde liukuvaan työaikaan	61
6.1	Liukuvasta työajasta sopiminen	61
6.2	Kiinteä työaika	62
6.3	Liukuvan työajan ja lepoaikojen sijoittaminen	63
6.4	Säännöllisen työajan ylitysten ja alitusten enimmäiskertymä	65
6.5	Liukumasopimuksen irtisanominen	67
6.6	Liukuvan työajan ja joustotyöajan vertailu	67
7	 Joustotyö ja lepoajat	69
7.1	Päivittäiset tautot	69
7.2	Vuorokausilepo	70
7.3	Viikkolepo	71
8	 Joustotyö ja arkipyhät	73
9	 Joustotyö ja varallaolo	77
10	 Lisä-, yli- ja sunnuntaityö	79
10.1	Sunnuntaityö	79
10.2	Ylityö	80
10.3	Lisätyö	83
10.4	Erillinen lisätyö-, ylityö- ja sunnuntaikorvaus	86
11	 Enimmäistyöaika	89
12	 Joustotyö ja työaikapankki	91

13 Joustotyö ja matkustaminen	95
14 Joustotyö ja työhyvinvointi	101
15 Joustotyö ja työntekijän poissaolot	105
15.1 Lääketieteelliset tutkimukset	105
15.2 Sairauspoissaolot.....	106
15.3 Perhevapaat.....	112
15.4 Vuosiloma.....	114
15.4.1 Vuosiloman kertyminen.....	115
15.4.2 Vuosiloman pitäminen	116
15.4.3 Vuosilomapalkan laskenta	121
15.5 Lomautus	123
16 Joustotyö ja osa-aikatyö	125
17 Joustotyösopimuksen ehtojen rikkominen	129
18 Joustotyösopimuksen irtisanominen	131
19 Työsuhteen päättymisen kesken tasoittumisjakson ...	133
20 Joustotyön käsittely yt-neuvotteluissa	135
21 Työvuoroluettelo	139
22 Työaikakirjanpito	141
23 Tasapuolisuus ja yhdenvertaisuus	145
23.1 Tasapuolinen kohtelu ja syrjintäkielto	145
23.2 Yhdenvertaisuus.....	147
23.3 Tasa-arvo	148
24 Joustotyöstä sopiminen TES:llä	151
25 Lopuksi	153
26 Sopimusmalli	157

Kirjallisuutta	161
Liitteet	163
Liite 1 Työaikalaki 5.7.2019/872	164
Liite 2 Laki yhteistoiminnasta yrityksissä 30.3.2007/334	184
Liite 3 Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738	190
Asiahakemisto	195